

SYSSLINGEN

Medlemsblad 1, 2010 Årgång 17

Ordföranden har ordet

Snön ligger vit på taken – endast släktforskaren är vaken !

Varför är det så att man precis i den sekund man bestämt sig för att gå och lägga sig för att sova, hittar den uppgift man sökt i dagar, veckor, kanske till och med år?

Känner ni igen er? När ögonlocken är på väg och falla ihop och man äntligen bestämt sig för att stänga av datorn då dyker de upp. Plötsligt finns alla uppgifterna mitt framför näsan och så måste man ju bara fortsätta.

Jag har en släktforskarkollega som när hon för, några år sedan, blev uppringd av Genline som ville sälja ett nytt abonnemang svarade ”Nej, Jag orkar inte längre! Jag måste få sova!”

Nu har vi ett nytt släktforskarår framför oss. Ett år som kommer att vara fyllt av letande – letande i kyrkböcker, domböcker, in- och utflyttningslängder och jag vet inte allt. Utvecklingen på släktforskningens område går snabbare och snabbare. Digitaliseringen underlättar för oss forskare så att vi kan sitta hemma och forska.

Tyvärr innebär detta att det blir allt färre antal människor ute på arkiven och vilket innebär att man tappar en del av den gemenskap det innebär att sitta tillsammans och forska. Detta är en av tankarna bakom föreningens datastugor. Här skall vi kunna träffas, forska tillsammans och hjälpa varandra.

Vad vill ni i övrigt att vi skall göra på våra träffar i föreningen? Tveka inte att höra av er och berätta. Det är inte alltid så lätt att sitta och göra en planering av verksamheten. Ofta hamnar man i samma gamla invanda hjulspår. Vi behöver nya, fräscha idéer!

Ett Gott Nytt Släktforskarår
önskar

Anita Järvenpää

Södra Roslagens släktforskarförening

Föreningens adress:

Guckuskovägen 12, 184 35 Åkersberga

Styrelse:

Ordförande Anita Järvenpää 08-541 338 19

e-post: anita.jarvenpaa@lo.se

Torbjörn Claar 08-541 377 38

e-post: claar@telia.com

Sekreterare Carl-Göran Backgård 08-540 611 36

e-post: cg@milstolpen.org

Kassör Ingalill Hallberg 08-540 233 83

e-post: ingalillhallberg@telia.com

Ledamot Olle Kungberg 08-541 753 33

e-post: olle.king@hotmail.com

Ledamot Lennart Djerf 08-540 614 28

e-post: lennart.djerf@swipnet.se

Ledamot Olle Keijser 08-540 693 07

e-post: okeijser@gmail.com

Revisorer:

Ordinarie Margareta Hultman 08-540 636 75

Lars Lindblad 08-540 659 76

Suppleant Len Blomgren 08-540 603 24

Valberedning:

Sammanställande Olle Sellström 08-540 216 43

Arne Sundberg 08-541 324 55

Marianne Fröblom 08-540 673 64

Programkommitté:

Carl-Göran Backgård 08-540 611 36

Eddy Widborg 08-540 209 79

Gunnar Sjöberg 08-541 320 78

Jessica Sjölund 08-540 212 78

Heléne Stuborn 08-540 246 18

Åkersbergakommitté:

Eddy Widborg 08-540 209 79

Ingalill Hallberg 08-540 233 83

Heléne Stuborn 08-540 246 18

Arningekommitté:

Mai-Britt Andersson 08-540 216 42

Carl Göran Backgård 08-540 611 36

Vaxholmskommitté:

Gunnar Sjöberg 08-541 320 78

Anita Järvenpää 08-541 338 19

Inger Rydholm 08-541 320 78

Läsapparaterna (bokning och utlåning):

Carl-Göran Backgård 08-540 611 36

Redaktör och ansvarig utgivare:

Susanne Fagerqvist 08-540 653 26

Redaktionskommitté:

Margareta Hultman Inger Rydholm

Gunnar Sjöberg Leif Gannert

Anita Järvenpää Olle Kungberg

Nils Lindgren Ulla Sellbom

Carl-Uno Sjöblom Arne Sundberg

Avgifter:

Medlemsavgift 100 kronor

Ungdomsmedlem 25 kronor (under 25 år)

Hyra av läsapparat 25 kronor/vecka

Plusgirokonto: 448 57 91-0

Nya medlemmar:

Sätt in avgiften på vårt plusgirokonto.

Glöm inte ange namn och adress!

Medlemstidningen Sysslingen utkommer med 4 nr/år

Bidrag kan sändas till redaktören Susanne Fagerqvist,

Murkelvägen 137, 184 34 Åkersberga.

e-post: sysslingen@hotmail.com

hemsida: www.roslagen.be

För signerade bidrag ansvarar författaren.

Citat får göras ur Sysslingen om källan anges.

Redaktionen har ordet

Då har man ånyo åtagit sig det omöjliga, att få till en tidning för medlemmar i en släktforskarförening. Susanne har åter drabbats av förhinder även till denna jul. Men det är väl bara att bita ihop och försöka. Man kan ju inte misslyckas om man inte försöker. Man kan inte lyckas heller. Det är bättre att se ljust på livet och tiden, det blir ju liksom roligare då. Och du som har något att berätta, var är du? Till detta nummer var det väldigt lite material som kom in. Arkivet i maillådan som jag trodde var välfylld var i det närmaste tomt. Jonas, dina verser behöver inte kopplas till någon släkting! Ta några som ser intressanta eller roliga ut.

Tack ni som offrade er och korrekturläste!
Mer än vanligt om jag förstått Susanne rätt,
fortsätt med det.

Leif Gannert

E-post: sysslingen@hotmail.com

Innehåll:

Redaktionen har ordet.....	2
Höstmötet.....	3
E-postadresser för utskick av information.....	3
Riksarkivets nya hemsida.....	4
Ordlek.....	4
Tänkvärt.....	5
De olästa förklaringarna.....	6
Bildlänkar i databasen Rotemansarkivet.....	10
Läsarreaktion.....	10
Datorhörnan.....	11
Intressanta gravar.....	12
Tänkvärda uttalanden.....	14
Nyttiga länkar om gravar.....	15
Svaren på ordleken.....	16
Tänkvärda ord.....	16
Historier.....	16

**Nästa nummer av Sysslingen
kommer 15:e mars 2010.**

Manusstopp den 25:e februari 2010

Höstmötet

Höstmötet, som avhölls 5:e november i Åkersberga bibliotek gav föreningen en ny ordförande. Anita Järvenpää har nu övertagit ordförandeskapet efter Eddy. Äntligen tycker väl Eddy, ja det är honom väl unt i så fall! Han lovade att sitta kvar tills vår CD-skiva var klar. Den premiärvisades ju på höstmötet, så vi får tacka honom för den insatsen. Att sedan Anita Järvenpää dragit det största administrativa lasset och paret Backgård det egentliga arbetet är ju något annat. Att vi som varit inblandade blev ju medbjudna på en resa till Bomarsund i höstas som tack för insatsen, kändes som en väldigt fin gest av föreningen. Själv kunde jag inte vara med på resan, men fanns ingen skrivkunnig medlem med? En liten reseberättelse med historiska fakta skulle ju vara trevligt att få läsa om.

I mån av plats kommer några bilder att visas i tidningen från just höstmötet. Ni uppmärksamma medlemmar som bevakar lokalpressen, har även sett en artikel om vår CD. Lokalpressen var nämligen på besök under vårt Höstmöte. Då fick vi också möjlighet att berätta om arbetet, vars berättelser sedan kom med i tidningen. Att allt inte blir korrekt när man har med journalister att göra får man acceptera. De är sådana! Bilderna i detta nummer från höstmötet kommer från Arne och Lena Sundbergs bildbank.

Dessutom representerades Österåkers kommun av Ingela Gardner Sundström. I inledningskedet av projektet tilldelades föreningen pengar för inköp av PC, vilket Eddy nu kunde tacka för och även berätta om slutresultatet. I övrigt avhandlades höstmötet i enlighet med agendan.

Som avslutning fick vi en redovisning av registerförarens mästare, Gunnar Stål. Att han hade koll på läget vad gällde lämpliga och tillgängliga källor, var det nog ingen som ifrågasatte.

Leif Gannert

E-postadresser för utskick av information

För att snabbt få ut information till våra medlemmar behöver vi era e-postadresser. Detta innebär inte att ni som har avböjt att få tidningen med e-post ändå kommer att få den via mail, men när styrelsen behöver skicka ut viktig information så kommer den i första hand gå med e-post och via föreningens hemsida.

Er e-postadress skickas till: ingalillhallberg@telia.com

Riksarkivets nya hemsida

www.statensarkiv.se byter namn till www.riksarkivet.se.

Den 1 januari 2010 byter websidan www.statensarkiv.se namn till www.riksarkivet.se. Bakgrunden till namnändringen är att Riksarkivet och landsarkiven går ihop i en myndighet med namnet Riksarkivet.

Anita Järvenpää

Ordlek

Leken i detta nummer bygger på att bilda nytt ord med tillägg av en bokstav. Allting startar med en bokstav och slutar med upp till 7 bokstäver. Var den nya bokstaven skall placeras är lite av problemet. Så lycka till!

Har du egna ord, innehållande fler än 6 bokstäver, som klarar detta mönster får du gärna sända dessa till oss.

A

1. bokstav, lägesbeskrivning
2. bokstäver, får nyfödda
3. bokstäver, dimma
4. bokstäver, kastas på Stadion
5. bokstäver, görs efter maten
6. bokstäver, blir idrottsman som inte följer reglerna
7. bokstäver, är tallriken som står kvar efter maten

B

1. bokstav, vattenflöde
2. bokstäver, fisk
3. bokstäver, grönsak
4. bokstäver, bunke
5. bokstäver, görs före hutt
6. bokstäver, många byttor

C

1. bokstav, 100
2. bokstäver, pronomen
3. bokstäver, hyllning
4. bokstäver, asagud
5. bokstäver, rocktyp
6. bokstäver, älven

D

1. bokstav, -sväng, ibland förbjuden
2. bokstäver, Puh-kompis
3. bokstäver, skådespelerskan Holm
4. bokstäver, kvadrat
5. bokstäver, görs för att köpa billigare
6. bokstäver, innehåller Svin-vaccin
7. bokstäver, gör fontäner sommartid

E

1. bokstav, segertecken
2. bokstäver, pronomen
3. bokstäver, smart
4. bokstäver, musikstycke
5. bokstäver, tidning

F

1. bokstav, liten älv
2. bokstäver, ämbar
3. bokstäver, tittade
4. bokstäver, kapa
5. bokstäver, blir artister ibland

Tänkvärt

Denna berättelse kom till mig via Internet. På mail som det heter numera. Jag läste den och hade lite svårt att ta den till mig. Men nu tror jag mig förstå undermeningen. Läs den nog och besvara sedan min fråga som avslutning.

Majonnäsburken och två koppar kaffe.

När saker och ting i Ditt liv nästan har blivit för mycket för Dig att hantera, när dygnets 24 timmar inte känns nog, kom ihåg majonnäsburken och två koppar kaffe:

En professor stod inför sina filosofistudenter med några föremål på bordet framför sig. När lektionen började lyfte han under tystnad upp en mycket stor och tom majonnäsburk av glas och började fylla den upp till kanten med golfbollar . Han frågade sedan sina studenter om burken var full. Studenterna samtyckte till att den var det.

Då lyfte professorn upp en ask med småsten och hällde dem i burken . Han skakade den lätt. Småstenarna rullade ner i tomrummen mellan golfbollarna. Återigen frågade han studenterna om burken var full. De höll med om att den var det.

Därefter lyfte professorn upp en ask med sand och hällde sanden i burken . Sanden fyllde upp resten av tomrummen. Han frågade ännu en gång om burken var full. Återigen svarade studenterna med ett enhälligt 'ja'.

Då lyfte professorn fram två koppar kaffe som stått under bordet och hällde hela deras innehåll i burken, vilket effektivt fyllde upp det återstående tomrum som kunde finnas kvar mellan sandkornen. Studenterna skrattade.

Nu, sa professorn medan skratten klingade ut, vill jag att ni tänker er att den här burken representerar ert liv.

Golfbollarna representerar de viktiga sakerna som familj, barn, hälsa och annat som ligger passionerat i ert hjärta. Sådant som - om allt annat gick förlorat och bara dessa saker återstod - ändå skulle uppfylla och berika ert liv.

Småstenarna representerar andra saker som betyder något, som hem, jobb och bil.

Sanden representerar allt annat - småsakerna.

Om ni lägger sanden i burken först, fortsatte professorn, går det inte att få plats med golfbollarna eller småstenen.

Samma sak är det med livet. Om du lägger all tid och energi på småsaker finns det inte plats för det som är viktigt för dig.

Så, var uppmärksam på det som är oundgängligt för din lycka och nöjsamhet. Umgås med dina barn. Ta med din partner ut på middag. Ägna en omgång till, åt det som gör dig passionerad.

Tids nog kan du städa huset och annat som är mindre viktigt. Ta hand om 'golfbollarna' först - sakerna som verkligen betyder något. Återställ det som är viktigast i ditt liv. Resten är bara sand.

En av studenterna räckte upp sin hand och frågade vad kaffet representerar.

Professorn log och sade, jag är glad att du frågar.

Kaffet finns med för att visa er att hur fullt och pressat ert liv än känns, så finns det alltid plats för en fika med en vän.

Vad är släktforskning för dig, golfbollar, småsten, sand eller kaffe?

Leif Gannert

De olästa förklaringarna

Nils Lindgren vill att vi läser lite mer kring det som står i våra husförhörslängder än bara vad som berör vår forskning. Han vill slå ett slag för det som finns i början av längderna och beskriver prästens olika tecken han använder när våra ättlingar klassificeras i samband med husförhören. Vi är nog inte många som läst dessa texter. Jag har faktiskt gjort det för länge sedan. Men det behöver ju inte innebära att jag kommer ihåg vad som står där. På de tre följande sidorna har texten infogats för intresserade. Har du hittat något som vi bör känna till men inte läst, meddela redaktionen.

Dessvärre är nog läsbarheten inte den bästa. Men som släktforskare kan du ju då läsa en lättlästare text i ett original. Jag lyckades inte få tag på något bättre än detta.

Leif Gannert

Til Efterrättelse:

Den Pastor eller Pröfman, som uprättar Förhörs- och Communion-Boken, har at iakttaga följande:
100. Då Förfamlingens Ledamöter inkrifvas, bör, på sitt vanligt varit, bezes Rota och By upptagas, efter belägenheten; ty en annan ordning, såsom efter A, b, c, skulle förfäklia öring och tidspållan vid Husförhören.

101. Hjemmans-egare uti hvarje By inkrifas i sin ordning; och bör för hvar och en samt dess Husfolk upställas särskild sida. Först inkrifvas Husbönde, dess Hustru samt i Huset varande gamla Släktlingar, och sedan Barnen efter åldern; men Tjenstehjon upptagas nedert på samma sida, på det, när de träts i annan tjänst, eller flytta utur huset, andre tillkommande må kunna inkrifvas ofvänder de deras utpräklade namn. Den redighet och försäma, som dertigenom vinnas, skal visa sig vid Tabellernas upställande och flere tillfällen.

102. Efter de uti en By följandes inkrifvas Hemmansegare, lemnas ett eller annat blad rent, så efter som Byvärdens ära emänge, och flere kunna, inom 10 år, möjeligen tillkomma, igenom Hemmanskrifning eller andra omständigheter.

103. Dertillför inkrifvas alla andre, som bo på Byns egor; och kunna vara, ofta 3000 Husfolk eller Matlag af Krigsfolk, Handverkarer och Torpare upptagas, med något mellanrum, på en enda sida, emedan dessa hafva följat i sin hus af och an flyttande Tjenstehjon, och måtte gemensligen lemnas i-fälde sig egne Barn vid 15 års ålder. Af Backstuvahjon och ålderligt Folk, som icke hafva Barn, kunna ännu flere, utan orredighet, inkrifvas på en sida. Der Torpare, Nybyggare m. fl. kunna möjeligen, inom 10 år, vid en Byns egor föröklas, bör och dertillför lemnas en eller annan sida, innan man börjar inkrifva nämnda Byslag.

104. För Herregårdar, Prästgårdar och andre Husfolk, der många Tjenstehjon ännu och ofta ombyts, böra Drängar skrivas på en sida, och Pagearna på en annan.

105. Några blad i slutet af Boken böra bestämmas för följande Personer, utom Tjenstehjon, som ej hafva eget hemställe, hvar har samt Byns af och an inom Förfamlingen, der de njuta Salighetsmedel.

106. Igenom afvärdande af allt detta, och med den kännedom af hvar och en Förfamlingens Hjemmansfolk, Folkämngd och öfriga omständigheter, som böra kunna af nu varande Carochristians-Längder inhämtas, bliver det för en Pastör lätt att uträkna huru många Böcker eller Ark Papper af det tryckta Formskiftet bör requireras för en, för 10 år, redig och fullständig Förhörs- och Natvards-Bok. Detta måtte för locala omständigheter blifva olika; och då en Förfamling af 300000 människor kan beqvämigen och rymligt nog inkrifvas på 150 Blad eller 300 Böcker, kan en annan af lika Folkämngd ej ordentligen inkrifvas på mindre än 180 Blad eller näst 4 Böcker Papper. Det är, i allmänhet sagdt, angeläget att tillse, det ej bristande rum må med tiden förfäklia ordentligt i en Bok, som skal kontrollera både Lärarens nit och verkksamhet, samt Årsträrens uplysning och förtäntade föder.

N. B. För Stads- och Lands-Förfamlingar, eller Folkämngden, måtte beräknas, huru många Böcker Papper behöfvas, och huruvida denna Bok bör bindas i flere Band; i hvilken händelse en viss trakt af Förfamlingens inkrifvas i hvarst Band. — Boken torde blifva för mycket utvigt att handteras, om den behär af mer än 6 Böcker Papper.

107. Boken, som bör bindas på breda remmar af Pergament eller annat fast Skinn, och förfas med sadliga Permar och Skinnrygg, bör framför allt öfna sig väl, hvarom Bokbindaren må erindras.

108. Hela Boken bör med blyerts lister, och sålunda emellan raderna blifva angelä 1 tom; ty på et mindre rum kan det ej beqvämigen och redigt inkrifvas, om en Perma gitt, på ett år, 3 eller 4 gånger till Natvarden, ehuru det sker med Nummer, til ex. 1/2 eller den 24 Juli; icke heller, om af et Hjonslag den ene dör, och den andre åter gifter sig, kan den nykomne Märken redigt inkrifvas i den utbrukne hälle; men Barn, som födas, eller rötas ej ära komma till den Boken, at de inom 10 år kunna till Natvarden admistreras, skrivas närmare inell beträndas; och bliver det äfven nödigt, der många Barn ännu, eller flere Tjenstehjon om året aflytta och ombyts.

109. Hvar och en Person får ej upptas mera än en enda rad; hvarstär alla Titlar, som utmärcka Stod, Naringsslag, Släktkap m. m., äfven följva Namnet, der sommet så föderar, böra skrivas förhörensvis; men icke så allvervras, at utredighet och misstag dertigenom kunna uppkomma.

Vidare, och på det en så inkrifad Längd eller Bok må i alla händelser och afseenden tjena til de mera och mindre viktiga ändamål, som Kyria-Ordningen och sålunda öfrige Förfamlingar följa, böra Pröfverkapet, för hvarje Person, uti behöfve Colomter anteckna icke annat, än hvad de igenom böra förfäklia, upstälde ordentliga Bewis m. m., med visshet vara och känna om Föderis-år, Nämndade Förhörs, upstälde ordentliga Bewis m. m., med visshet vara och känna om Föderis-år, Nämndade Signa eller Tecken oförändrade nyttjas; och sålunda alla stöd och sålunda icke föderar, emedan dessa kunna beqvämigen beaktas och mening, som dem igenom Förfamlingen här ordentligen gifven är; äfven föderar, som samma ord och sålunda, hvarmed Teckens beaktas de föderarade, böra nyttjas uti de Bewis, som Pröfverkapet af flere anledningar meddelar, i synnerhet dem, hvilka flytta utur Förfamlingen. En sålunda Lärare tiller, at ej någon på sålunda ryllen, eller för et och annat mindre föllig, blid af sålunda oförändrighet, bliver i Boken noterad med följande Streket ~~~~ eller såsom sålunda; utan böra dess Märker ~~~~ skrivas endast för dem, som givet sig mera sålunda och beqvämigen hand för böra till öring visa så, z. ex. föllig, redigvigt, och för i list, at igenom yman föderar; men dertillför, utan verldig såpa och oga tillkommer, bör detta märke givet belägas til en sålunda list.

slikom liknande en rät och jämn väg. Icke heller må det undfalla en eftertänksom Lärare och som är något van, at vara noggrann vid sina Ämbets-göröml, at särskiljige små omständigheter böra i Boken anmärkas, så framt lärohet, redighet och ordning vid tillämpliga tillfällen skola möjliggen vinnas, t. ex. at för Ynglingar, som vitta vid något Faldligt Läroverk, skrivas Schols, Gymnasf. &c. uti det årets Communjon-Column; hvilken omständighet uti Tabellen No 4 bör införas; at i Gita eller Annouations-Columnen skrivas för vederbrände, *lyst, melenör, själlig til arbete, blind, döf, dumbe m. m.* som i samma Tabell bör ingå &c.

310. Vidare iaktages, at, då et Barns Födelse, Dop m. m. inkrivas i Kyrko-Boken, så bör ock dess Namn och Födelse-år på samma gång införas i Catechisations-Boken, hvilket tiller så mycket mindre kändeligt, som Prästen bör upå denne sednare, om han skal med vissat kunna inkriva Barnsfödelskans ålder i den lerra, hvilket är nödigt i afseende på Tabell. No 1. Detta kan även vara nödigt i afseende på andra omständigheter.

311. At då i Kyrko-Boken et Dödsfall med sine omständigheter införas, skal ock för den allpine skrivas uti Förhörs-Boken det ordet: *Död*, i Communjon-Columnen för det löpande året.

312. At ingen tillåtes bo i en Socken och bruka Sölighetsmedien i en annan, om de ock utgåra et Pastorat; ty utom andra olägenheter, skulle, genom sådan tillåttelse, Tabell. No 3 aldrig bliva riktig och sann; hvarelse då någon flyttar eller går i tjänst i annan Församling, bevis honom för god mod-delas, och den Ort, Stad eller Socken, dit han flyttar, jämte Arkebans datum, skrivas i Communjon-Columnen för det året, som han lemnar Församlingen. Hans namn öfvertrykas ej med guldne pen-na, än at det sedan lifven kan tydligt läsas, hvilket ofta torde behövas i en framtid.

313. At hvar och en Person finnes i Boken skriven för det Hushäll, der han herra delen af året eg uppehåller, på det upskrifningen af sig angifvande Communicanter må lättare och med mera ord-nang ske; hvarelse, och egentligen i afseende til Tabell. No 3 och 4, böra, i synnerhet det året, för hvilket Tabell. 3 och 4 skola uprättas, så väl besyttande Personer af andra Församlingar, som de, hvilka inom Socknen ömsat Hushönder eller Boställe, inlysa 14 dagar, högst tione veckor från Mi-chaelis, på en eller tione Lördagar, då alltid Catechismi-Predikan hålles; de herra då examineras och prövas, om de svara mot sine medhälde Bevis, och sedan inkrivas; de sednare utstrykas från det Hushäll eller B7, der de tjänat, och uplöres vederhörigen, der de nu finnas.

Detta är så mycket mera nödigt, som i senor händelse kunde inträffa, at en flyttande emellan Församlingar antingen icke beräknades, eller ock riktade at tione gångor upptagas i Tabellen No 3.

Tecken för Columnen: *Läser och förstår.*

För Innanläringen.

- Har begynt at läsa.
- ┌ Har svagt.
- ┌ Har Någorunda.
- ┌ Har förvarligt.
- ┌ Har med färdighet.

För Begreppet.

- ┌ Har svagt begrepp.
- ┌ Har någorunda begrepp.
- ┌ Har förvarligt begrepp.
- ┌ Har godt begrepp.

För Utanläringen.

- Läser Lutheri Lilla Cateches; och jemte den samma
- Första Hufvudstycket af Svedski Förklaring; Och så vidare En Punkt för vardera af de Fyra
- Öfrige Hufvudstycken.

Glömmas någon af dessa delar, så drages ifrån

- Punktens uplöres Et Fint Strök, hvilket, vid skedd
- Förbättring, åter kan intagas En Utvidgad Punkt.

Sålendes betyd

- ┌ Läser förvarligt i Bok; har godt begrepp; förglömmt at utantill läsa gode och gata Hufvudstycket.
- Läser svagt i Bok; har svagt begrepp; kan Lutheri Lilla Cateches utantill; men förglömmt 1 och 2 Hufvudstycket af Svedski Förklaring; ännu ej läst de Öfrige.

Tecken

Tecken för Columnen: *Naturigdfour*

- ┌ Har Flit.
- └ Har godt Förstånd.
- ┐ Har godt Minne.
- ┘ Ar Lattjelull.
- └┐ Har fragt Förstånd.
- ┘┐ Har tragt Minne.

I den förändring, som hos Perfonen kan ännu rum, iakttagas, at en Punkt, satt til Tvärlinnet, förtrager dess bemärkelse, hvilken vid ny förändring kan återgåvas medelst Tvärlinnet's ändring.

Således betyda

- └┐ Har Flit, fragt Förstånd och tragt Minne; desamma
- ┘┐ Har öfverst Flit och innehåller öfrige öfrige.
- ┐┘ Har godt Förstånd och Minne; men är Lattjelull.

Tecken för Columnen: *Solfr.*

- ~ Dardentelig, iraktig eller beaktlig i något afseende; hvilket närmare utmärkes med Numren af det Balord, hvaremot icke eller förbrytternes äro begagna.
  - ~ För Fylleri fattas En Punkt eller det svälvande Strecket.
  - ~ För Trötthet fattas En Punkt framför det svälvande Strecket.
- I öfrige förklaring given det svälvande Strecket til en graf, rätt lilla; men Balordets Numer kvarblifver; hvaremot Punkten sammanbindes med rätta Linien, emär Fylleri-luften eller Trötthetens verkligtighet uphört.
- Er någon undergår Kroppslidelse, eller Kyrkoplikt, eller något annat, anmärkas sådant med et Kors Öfverför den Numer eller Tecken, som utvisar brottets art.

Således betyda

- ~ Känd för Upplöslighet emot Föräldrar eller Husbönder.
  - ~ Känd för Sotteri och Fylleri.
  - ~ Måttat äro för Mened.
  - ~ Straffad för Skuld och Fylleri.
  - ~ Desamma, nu mera, icke känd för Ötrohet eller Fylleri.
- U/ Hvar och en inser lätteligen at dese Tecken för Lofveret och Balord icke äro nyttja för andra, än dem, som sättingen äro tillförlitliga kända och varanda eller Lagligen förvonne till de brott och förseelser, hvilka anmärkas.

Tecken för Columnen: *Fördr.*

N. Närvarande.

För de Frånvarande fattas ej något Tecken.

Tecken för Columnen: *Nattvardsgång:*

- ‡ Communicerat den 5 Januari och den 5 Juli; då äro tillika utmärkt Dagen, och den vedes, Månaden af Året.

Slutligen erinras:

10. När det ofvan förklagda afståndet emellan raderna ännu, såsom icke rum at i Namn-Columnen tilläggas Förnamningens namn, hvaretil en inflyttad Perfon kommer, sålka med betydet.
11. Columnen för Födelse-tid har man utvidgat för at lämna rum för Födelse-dagen, som tecknas med vanlig abbreviation, til ex. '5 betyder den 15 Maj; hvilken utreckning är högt öddig, öfrigt i anseende til förekommande Utökningar af Besvärings-Mankap.
12. I Columnen för Köppor tilläses, om Perfonen haft, antingen S. Smit-Köppor, Y. Ymp-Köppor, eller V. Vaccin.

Bidlänkar i databasen Rotemansarkivet

Rotemansinstitutionen skapades år 1878 eftersom församlingsprästerna, som tidigare skött folkbokföringen, inte längre hann med denna uppgift. Stockholm indelades i ett antal folkbokföringsdistrikt, så kallade rotar. Varje rote hade en anställd roteman som registrerade in uppgifter om befolkningen i roten. Rotemansinstitutionen fanns kvar fram till år 1926.

Sedan slutet av 1970-talet har Stockholms stadsarkiv arbetat med att föra över uppgifterna i Rotemansarkivet till en databas. Detta har, förutom databasen Rotemansarkivet, som ligger på stadsarkivets hemsida, resulterat i de s.k. ”Stockholmsskivorna”, d.v.s. Söder-skivan, Kungsholmsskiva, Klaraskivan och Gamla Stanskivan. Några fler skivor har man inte planer på att ge ut, men arbetet med att lägga ut materialet på hemsidan fortsätter.

Vad gäller uppgifterna i rote 7 (Jakobsroten) har man också lagt ut länkar till originaluppgifter från mantalshäftet, häftets omslag, inflyttningslängden och utflyttningslängden. För att få upp bilderna skall du klicka på länkarna under rubriken PDF i sökresultatfönstrets vänsterspalt.

Anita Järvenpää

Läsarreaktion

Som jag uttryckte det i ett tidigare nummer, vad kul att någon reagerar på det man skriver. Nu har Kenneth i Norragård kommenterat mitt något ofullständiga utskrivna visdomsord i nummer 3, som min mor använde. Han skriver följande:

I medlemsblad nummer 3 nämnde du, på tal om synonymer, att din mamma sagt att man skulle äta bröd om det inte fanns något mera delikat på matbordet. Det är ju i stil med Kajsa Vargs ”man tager vad man haver”.

Då man inte får riktigt det med vill här i livet kan man kanske rent allmänt säga att ”i brist på bröd äter man limpa”.

En av mig bekant dam hade en gång i sin ungdom haft sällskap med en grabb som gick på stans tekniska skola, men fick av honom korgen. Sedermera fick hon ihop det med en som gick på det lägre rankade seminariet. Förenad med den senare i ett lyckligt äktenskap travesterade hon föregående uttryck och sade att ”i brist på teknisk tar man en simpa”.

I båda fallen ovan skulle man kanske kunna säga att ”i brist på annat pippar skatan göken”.

Kenneth i Norragård

Tack Kenneth!

Du håller dialogen igång, fortsatt med det. Min mors hela uttryck var ”I brist på betta får man ta bröd”. Tryckfelsnisse behagade inte rätta stavfelet trots att jag påtalade det före utgivningen.

Leif Gannert

Datorhörnan

Skanning av bilder

Att vara innehavare av en skanner tycker många är en lyx. I dagens läge är det ingen lyxartikel. I vissa fall kan det väl kännas lite som att skjuta mygg med kanon, men det beror väldigt mycket på vad man skall använda den till.

Innan du köper dig en skanner skall du således ställa dig de viktiga frågorna, vad skall jag skanna och varför?

Till vad och varför?

Som hemmabrukar kan jag ju gissa att du vill få in dina fotoalbum på en CD-skiva. Som släktforskare vill du kunna snabbt kopiera bilder och texter som har med anorna att göra. Och som den framsynte köksaspiranten tänker du dig en receptbok i digital form. Eftersom alla recept är i kökslådan i en salig röra, ordning och reda kan man väl alltid längta efter!

Detta var vad du skall skanna, men varför då? Ja ordning och reda är väl ett bra argument i sig. Men det finns fler. När jag skannar in ett fotografi kan jag ju alltid fundera på om det skall göras någon förstoring i framtiden, och hur stor? Vad gäller texter så kan jag relativt enkelt använda ett s.k. OCR-program som gör om texterna i bilden till text i en ordbehandlare. Då har jag ju oanade möjligheter till förstoringar. För den okunnige måste sägas att våra handskrivna dokument vi träffar på i kyrkböcker och bouppteckningar inte kan läsas av OCR-programmen. Det måste vara maskinskriven text, än så länge. För den oinvidde, när jag skannat in en textsida uppfattar datorn den som en bild.

På slutet skall jag avslöja en liten smart grej som i vissa lägen kan ersätta en skanner.

Upplösning

Jag börjar diskutera om att skanna fotografier. Som en inledning kan jag säga att skannern gör inte bilden bättre, är den dålig före skannandet så förblir den det. Suddighet, grynighet eller färgfel, allt bibehålls. Och sedan till dilemmat, bildupplösningen. Det räknas i punkter per tum (inch), DPI (Dot Per Inch). Ibland kallas det för PPI (Pixlar Per Inch). Ju "tätare" skanning desto större bildfil. Till detta måste läggas att färg och svartvit också har betydelse. Svart eller vitt gäller inte, utan hela gråskalan måste

med. Och vad gäller färgbilder så skall ju så många nyanser som möjligt med. Att skanna en svartvit bild ger en mindre fil än en i färg, således. En fil på över 2 megabit är inte ovanligt när vi jobbar med skanning.

I olika böcker ges tumregler som faktiskt sins emellan är relativt samstämmiga. Skanning kan göras i upplösningar från 20 dpi till drygt 12.000 dpi, lite beroende på utrustning. Under 100 är min erfarenhet att vi inte skall gå. Men hur högt skall vi gå? Jaa, då är vi här med vårt varför! Varför skannar jag just denna bild?

Som riktvärden kan man använda följande tabell:

- 100 DPI för återgivning på bildskärm räcker. Egentligen säger man 96, för den pixeltätheten har ofta skärmarna. Är lite osäker om detta nyckeltal gäller för dagens stora platta skärmar.
- 300 DPI gäller för fotokvalité på fotopapper
- 200 till 300 DPI gäller för fotoskrivare i färg
- 150 till 200 DPI för utskrift på laserskrivare
- Gäller det tryckning på olika pappersslag så blir det så variationsrikt att man vid varje tillfälle får konsultera expertisen på tryckeriet

OBS! Du har en liten bild på 9 x 6 cm som skannas in. Skall den skrivas ut på en A4-sida så expanderas den 3 gånger. Skannar du då med 100 DPI i upplösning blir utskriften 33 DPI. Som sagt, varför skannar jag bilden? Skall du förstora den i jätteformat såsom en affisch så blir det att räkna och kolla av mot min lilla förteckning ovan.

Filformat

En annan inte helt oväsentlig fråga är filformaten. Ni har väl drabbats av den uppsjö som finns och inte hajat ett "jota". Så började jag också. Nu har jag kommit ner på jorden och skaffat mig perspektiv på tillvaron. Det vanligaste filformatet för bilder är JPEG, oftast förkortat JPG som filtyp. En nyare JPEG-typ är JPEG2000 som man räknar med att på sikt ta över från föregångaren.

GIF är ett filformat som förståsiggpåare vill undvika. Det finns en licensägare till det formatet som gör att om programmakaren inte betalar licensavgiften får inte formatet

användas i programmet. Finner du således ett bra enkelt och kanske gratis bildbehandlingsprogram, så kan du bli blåst på GIF-filer. Undvik således denna typ av filformat om du kan.

TIFF står för Tagged Image File Format och är det format de flesta rekommenderar. Ordet Tagged står för att man kan föra in viss bildinformation i filen.

BMP står för BitMaP och är det ursprungliga filformatet för bilder som togs fram för Windows. Det är ett utdöende format som genererar oerhört stora filer. Jag har stött på det vid konverteringar från olika filformat i samband med att jag ville ha det till Windowsformat. Den automatiska konverteringen gav bara BMP. Formatet kan vara bra att ha i sina bildbehandlingsprogram om man jobbar med många sorters bildfiler.

Utan att fördjupa mig i teorier om färgdjup och nyanser så kan jag väl säga att det säkraste lagringsformatet är TIFF. Undvik att komprimera bilder vid lagringar. Vissa av filformaten har komprimeringen inbyggd såsom JPG. Visst tapp av kvalité sker alltid. Även om du inte tycker det så gör de det. Gör en kopia av din TIF-fil och jobba med den. Den kan kännas stor men det är lika bra du vänjer dig. Vid slutfinishen gör du en kopia i JPG-format för användning.

OCR-läsning

När du skannat in maskinskriven text kan den faktiskt fås som text i ordbehandlaren. Vissa skannrar levererar med s.k. OCR-programvara. Kvalitén är väl inte den bästa men det går. Ett alldeles utmärkt OCR-program jag nyttjar heter ABBYY FineReader. Man tar in sin bild och markerar vad

som skall tydas till bokstäver. I 95% av fallen så är hela översättningen klar. För dig som flyttar mycket text idag från tidningsurklipp mm så kan detta rekommenderas.

En annan lite grej som är enklare att jobba med än en skanner är en s.k. C-pen. Sådana finns i olika varianter och fungerar som så här: dra pennans läsdel över texten du vill ha avläst. Några sekunder senare kommer texten upp på skärmen där markören står. Använder själv en sådan vid avläsningar av OCR-koderna på postgiroblanketterna. Även Eddy gör det och är jättenöjd. Alldeles utmärkt när man fått in rörelsehastigheten. En kortare tidningsartikel går ju lika bra, direkt in i Word, eller var jag nu vill ha in texten!

Det finns C-pen som fungerar som lexikon. En bekant till mig köpte en sådan för översättning från franska till svenska. Han skulle till Paris och ville bl.a. veta vad som fanns i maten han beställde i samband med restaurangbesöken. Parisarna har ju lite svårt att vilja förstå engelskan. Den fungerade jättebra tyckte han. Vilket jag tolkar som att han visste vad han beställde.

Det här med bildbehandling har jag inte förstått mig på och kan därför väldigt lite om ämnet. En originalbild är för mig helig, varför skall jag förvanska den?

Som sagts tidigare, det är inte tekniken som sätter gränserna, det är din fantasi!

Och du!!! Glöm inte säkerhetskopiera dina inskannade bilder!

Leif Gannert

Intressanta gravar

Under en resa som hustru Lena och jag gjorde i september var syftet bl a att träffa släktingar i Vilhelmina. Vi kom naturligtvis in på ämnet släktforskning. I förlängningen innebar det att besöka kyrkogården i Vilhelmina för att hitta anfädernas gravar. Det gick alldeles utmärkt.

Men i kvarteret bredvid såg jag en intressant grav.

Den är försedd med ett vackert smitt kors med en symbol i form av en fiol samt texten J-E Öst.

Det är riksspelmannen Jon-Erik Östs grav. Jon-Erik komponerade över 100 melodier. Bland hans mest kända komposition är *Fiolen min*.

Jon-Erik Öst levde mellan åren 1885-1968.

Östs gravsten

Bångs gravsten

På samma kyrkogård hittade jag en annan intressant grav. Johan Zacharias Bång står det på gravstenen.

Lite efterforskning visar att Johan Ludvig Runeberg haft soldaten Bång som förebild i Fänriks Ståhls sägner. Där han låter han Bång uppstå i skepnad av Sven Duva. Johan Zacharias Bång föddes den 19 april 1782 i Österbotten i Finland och dog den 12 april 1845 i Fjällboberg.

Arne Sundberg

Fotona tagna av Arne Sundberg

Här har vi kvartetten som fixade vår CD-skiva enligt sidan 2. Vem Carl-Göran vänder sig till kan man ju alltid ana. Men varför Bibbi vänder sig åt motsatt riktning hoppas jag inte är av någon form av erfarenhet!

Anita och Eddy i mitten verkar ju trivas i alla fall.

Tänkvärda uttalanden

om datorer funna i Readers Digest januari 2010:

Att göra misstag är mänskligt och att skylla på datorn ännu mänskligare. (Robert Orben)

är

Den verkliga faran är inte om datorer börjar tänka som människor utan om människor börja tänka som datorer. (Sydney J Harris)

En dator vann över mig i schack, men i kickboxning vann jag överlägset. (Emo Philips)

Datorer är de klokaste idioter som finns. (Norman Mailer)

Min dator måste vara trasig: varje gång jag ger den en felaktig fråga, ger den ett felaktigt svar. (Ashleigh Brilliant)

Jag behövde reparera en två år gammal dator och killen i affären tittade på mig som om han var vapenhandlare och jag kom dit med en gammal musköt. På två år hade jag gått från spjutspetsnivå till stenålder. (Jon Stewart)

Ingela Gardner Sundström får vår första CD-skiva av Eddy Widborg.

Nyttiga länkar om gravar

I nr 4 av AnRopet, StorStockholms Genealogiska förenings medlemsblad, finns en notis om gravar på nätet. Det finns ett antal web-platser som ger information om vilka som är gravsatta i vilka gravar. Jag har själv inte kontrollerat dessa länkar med jag utgår ifrån att det är pastorexpeditionerna som gör sina gravregister tillgängliga på nätet. Så det är inte våra anor alltför långt bakåt i tiden vi får tag på, utan de gravar som är i bruk nu.

www.gravar.se – gäller hela landet

www.finngraven.se - gäller hela landet

www.svenskakyrkan.se – på nätplatsen får du leta upp församlingen

www.hittagraven.se – gäller endast Stockholm

Viss reservation måste ges och det är att alla pastorsämbeten inte gjort sina gravregister allmänt tillgängliga.

Leif Gannert

Svaren på ordleken

- A. Odiskad
- B. Skålar
- C. Floden
- D. Sprutar
- E. Avisar
- F. Sågade

Tänkvärda ord

Läste några tänkvärda ord i lokaltidningen Kanalen nr 51 där man angav rubriken:
Nya tider kräver nya ordspråk

Det vi inte gör idag, slipper vi göra om i morgon
Gammal kärlek kostar alltid
Har man slagit yxan i båten, får man ro som fan
Man måste kyssa många grodor, innan man hittar sitt svin
Den som tar han har
Liten stuga kallas ofta stort dass
Det man inte minns, har inte hänt

Apropå den första raden ovan så drar jag mig till minnes en mening jag läste i ett block hos en elev på en chefskurs:
Skjut inte upp till i morgon, det du kan låta andra göra åt dig idag!

Historier

Några roliga historier ur minnet som avslutning:

- Varför kallas kören du är med i för blandad kör? Ni är ju en manskör.
- Jo, men hälften kan sjunga och hälften inte!

Olsson älskar verkligen föreningslivet. Han blev till och med medlem i Kennelklubben när han fick röda hund.

Det bästa sättet att njuta av vegetarisk kost är att låta kon äta upp grönsakerna och sedan själv äta upp kon.

Nötkött är förädlad vegetarisk kost!